

JAAR

VERSLAG

'25

**STICHTING
VOOR BOETE EN VERZOENING**

MET BETREKKING TOT ISRAEL EN ANDEREN

Stichting voor Boete & Verzoening m.b.t. Israël en anderen

Datum van oprichting: 27 december 1979

Inschrijfnummer Kamer van Koophandel: 41151665

Bestuursleden per 31 december 2025

dhr. P.M. Luijten
Voorzitter

078-6165837

p.m.luijten@kpnmail.nl

ds. C.P. Sybrandi

0320-252416

sybrandi@ziggo.nl

mw. A. Stoppels
secretariaat

050-3127251

info@boete-verzoening.nl

dhr. A.R. Roth

06-46383888

rothar@xs4all.nl

dhr. B. Faddegon
penningmeester

06-16018914

bhfaddegon@gmail.com

dhr. W. Bouwman

038-3379682

weefout@zonnet.nl

ds. C.E. Lavooij

2^e voorzitter

06-27156899

mw. T.C. Wind-Vis

06-52560466

tjitskevis@outlook.com

dhr. T.J. Meijer

2^e penningmeester

06-46671935

tijmenmeijer@live.nl

dhr. B.W. Hardick

06-53420110

b.hardick@wxs.nl

mevr. C.C.M. van Verschuer-Hardick

caroline.hardick@outlook.com

Inhoud

Bestuursleden per 31 december 2025	2
Woord vooraf	4
Terugblik	5
Vooruitblik	6
De werkweek in Muiderberg	7
Verslag projecten 2025	9
Uitwerkingen Verzoeningsreis naar Jeruzalem	10
Vanuit het bestuur	11
Commissie van Aanbeveling en Advies	12

WOORD VOORAF

Tushiyah.

U is medegedeeld o mens, wat goed is , en wat de Heer van U eist: rechtvaardigheid en liefde betrachten, en ootmoedig wandelen met uw G'd. Hoort! De stem des Heren roept tot Jeruzalem (want Uw Naam ziet het wezen) Micha 6:8,9

Voor het woord “wezen” wordt het hebreeuwse woord “tushiyah” gebruikt.

Dat woord komt 12 keer voor in de bijbel, soms wordt het ook met wijsheid of Thora, of essentie vertaald.” In de Thora is elke letter verweven met Zijn Naam. Voordat de schepping er was, was daar de Thora. De joodse wijzen zeggen: Voor G'd ging scheppen heeft Hij eerst zijn Thora geraadpleegd.

Aan de ene kant is daar de Thora en aan de andere kant de Naam. De profeet staat er als het ware tussen. Elke letter van de Thora heeft eigenlijk ook een buitenkant en een binnenkant. Een profeet is bij het hart van G'd. Hij heeft de binnenkant van de woorden mogen zien.

Alleen de Thora kan iemand helemaal omgeven en tegelijkertijd vervullen .

Ook in Spreuken 2:7 en 8:14 vind je dit woord terug.

Daarom : Gij die de Heere indachtig maakt, gunt u geen rust. En laat Hem geen rust, totdat Hij Jeruzalem grondvest en stelt tot een lof op aarde. Jes. 62:7.

Piet Luijten

(Met dank aan Klaas Goverts , *die ons werk een gemilut chasadim noemde, voor deze woordstudie.*)

TERUGBLIK 2025

In 2025 hebben we drie keer vergaderd als bestuur.

22 maart hebben we een Ontmoetingsdag georganiseerd in Zwolle. Er waren ca 75 aanwezigen. Het thema was “Mondiale verzoening”. We hoorden over verzoening in Jeruzalem, in Litouwen en in Nederland. We zagen twee indrukwekkende filmverslagen. 's Middags hebben we met elkaar in kleine groepjes gedankt en gebeden.

We hebben in 2025 weer veel werkzaamheden kunnen uitvoeren, zowel met plaatselijke teams op regelmatige basis als de projecten in Hengelo, Almelo, Sneek en Wageningen. Ook hebben we opnieuw 4 dagen met een team van 8 mensen gewerkt op de begraafplaats van Ceciske in Litouwen.

In december hebben twee bestuursleden het jaarlijkse gesprek gehad met de consulent begraafplaatsen van het NIK: de heer Coen Abram. Doorgesproken zijn de projecten die we in 2025 hebben afgerond. Tevens heeft de heer Abram de wensen voor 2026 kenbaar gemaakt.

In december is de documentaire over het gedachtengoed van Boete&Verzoening door documentairemaker Doriet Begemann afgerond.

Tevens hebben we onze achterban van ca 600 mensen weer een nieuwsbrief toegezonden. 300 per mail en 300 per post.

VOORUITBLIK 2026

Er ligt een hele lijst verzoeken, zowel van NIK als van plaatselijke Joodse gemeenten. Ook NIHS Amsterdam heeft ons gevraagd om opnieuw werkzaamheden in Muiderberg te komen doen. Dit willen we doen door in juli opnieuw een werkweek te organiseren. In mei hopen we een verzoek van Overveen te honoreren. Ook Alkmaar, Appingedam en Nijkerkerveen staan in de planning. De plaatselijke werkgroepen in Arnhem, Utrecht, Haarlem, Groningen en Eindhoven zullen ook dit jaar op regelmatige basis het onderhoud van hun begraafplaats blijven uitvoeren. We zijn benieuwd of er een vervolg zal komen in Litouwen.

In maart zullen wij weer een ontmoetingsdag organiseren. Wij hechten er belang aan om ook op die manier met onze achterban in contact te blijven.

Uitbreiding van het Commissie van Aanbeveling & Advies is een aandachtspunt.

DE WERKWEEK IN MUIDERBERG 7-11 JULI 2025

Dankbaar zijn we dat we na 6 jaar weer een landelijke werkweek hebben kunnen organiseren. En dat nog wel op de grootste Joodse begraafplaats in Nederland. Er kwam veel op ons af bij de voorbereidingen. Tot vlak voor de werkweek waren er onzekerheden. Toch is alles goed gekomen en kijkt de werkgroep terug op een gezegende week met droog weer.

Ons werkgebied was Veld E. Grafperken met grint werden leeggehaald, schoongemaakt en weer gevuld met schoongewassen grint. Gebroken stenen werden gelijmd en weer opgericht. Een groot aantal stenen moest nog licht geschuurd worden. De meeste vrijwilligers maakten de tekst op de licht geschuurde grafzerken weer mooi zwart. Met de beheerders waren duidelijke afspraken gemaakt dat we alleen grafzerken, die bij hen in onderhoud zijn, zouden doen en die stonden allemaal op een lijst.

Met 88 vrijwilligers, waaronder 28 mensen die voor de eerste keer meewerkten, hebben we totaal 295 grafzerken kunnen letteren.

De voorzitter en de secretaresse van de Joodse gemeente van Amsterdam zeiden : 'Jullie weten niet wat het voor ons betekent om zo'n groep vrijwilligers voor ons te zien in deze tijd. We hebben er geen woorden voor'.

We logeerden met 25 personen in een mooie groepsaccommodatie in Almere. Het samen eten en zingen, het contact, de saamhorigheid en onderlinge liefde zijn zeker ook een meerwaarde van zo'n werkweek. Dat geldt ook voor de twee avonden met Rabbijn van Dijk en Rabbijn Katz.

Verslag projecten 2025

Voor een uitgebreid overzicht van de werkzaamheden in 2025 verwijzen we naar onze nieuwsbrief van december 2025. Zie archief op de website onder kopje 'Nieuws'.

Van een Joodse dame, wiens familieleden in Coevorden begraven liggen kregen wij de volgende reactie: Wat heeft uw organisatie geweldig werk verricht! Ik ben zeer ontroerd hoe zorgvuldig en goed de begraafplaats is opgeknapt

GRIJPSKERK

WAGENINGEN

LITOUWEN

Uitwerkingen van de Verzoeningsreis naar Jeruzalem

Graag willen wij hier enige bemoedigingen doorgeven over de actuele grote kracht van verzoening, die wij mochten opmerken na Jeruzalem. Verzoening blijft het centrale thema van Gods weg met ons mensen: verzoend zijn met HEM, verzoend zijn met ons zelf en verzoend zijn met elkaar, waarbij het God ook gaat om verzoend te zijn met ZIJN volk en als volken met elkaar. Hij roept alle natiën en stammen en bevolkingsgroepen en talen daartoe op.

Door het profetische woord uit Papoea in 2023 hebben we in gehoorzaamheid de verzoening met de verschillende voormalige koloniën opgepakt en ons op Jom Kippur 2024 in Jeruzalem voor het Aangezicht van God verootmoedigd voor alle delegaties. De uitwerking daarvan blijft ons verbazen. Hoezeer die verzoening als een ‘altaar’ voor Gods aangezicht werkt en God daar blijvende kracht aan verleent.

Ook is in dit hele proces een bevestiging te zien dat God bezig is met het herstel van Israël en het herstel van alle volken en dat dit herstel loopt via het eerstgeboorterecht op het land in kwestie. In Suriname, Zuid-Afrika en Papoea zien we een zelfde patroon. De oorspronkelijke bewoners, die dit eerstgeboorterecht van God door Zijn schepping gekregen hebben, behoren nu vaak tot de allerarmsten van hun land. Juda en Efraïm hebben hun eerstgeboorterecht op het land Israël teruggekregen sinds 1948. Toch moeten ze er ook nog steeds voor strijden. Door de uitwerkingen van de conferentie in Jeruzalem zien wij nu dat er veelbelovende initiatieven tot herstel voor de oorspronkelijke bewoners zijn ontstaan.

Zie een volledig verslag per land op onze website:

<https://boete-verzoening.nl/verzoeningsreizen-en-slavernij/>

Vanuit het bestuur

Dankbaar zijn we u te kunnen vertellen, dat drie nieuwe leden bevestigden definitief te willen toetreden tot het bestuur; nl. Bernard Hardick, Caroline van Verschuer-Hardick en Tjitske Wind-Vis.

Ds. Kees Lavooij heeft toegezegd beschikbaar te zijn als 2^e voorzitter.

Wij zijn nog altijd op zoek naar iemand die ons kan helpen met het up-to-date houden van de website en het verzorgen van publicaties zoals het samenstellen van de Nieuwsbrief en het Jaarverslag.

U kunt een gift aan ons overmaken door de QR code te scannen met uw camera of QR-scanner, of deze over te maken op: NL59 INGB 0000 9125 04

Onze stichting is een door de Belastingdienst erkende ANBI instelling, dus uw gift is fiscaal aftrekbaar.

Mocht u onze stichting in uw testament willen opnemen, dan kunt u uw notaris vragen dat doen door het volgende op te nemen:

Ik, (naam) geboren te (plaats en datum), wonende (straat, huisnummer en plaats), legateer vrij van rechten en kosten aan de Stichting voor Boete&Verzoening, gevestigd te Voorburg, p/a Holtstek 29 te 9713 DA Groningen de som van €.....

Gedaan te(plaats en datum) en uw handtekening.

Commissie van Aanbeveling & Advies

De heer ds. W.H. van Boeijen, Dedemsvaart

De heer J.J.M. Bol, Alphen a/d Rijn

De heer ds. S.L. van Deventer, Heteren

De heer R. Leitner, Eindhoven

De heer ds. G.J.D.C. Loor, Hazerswoude-Dorp

De heer ds. R.J. Perk, Hardenberg

De heer ds. H. Poot, Oosternieland

De heer L. Chr. Steijn, Voorthuizen

De heer ds. A. de Vries, Veendam

De heer ds. E.J. Westerman, Aalsmeer

De heer ds. T. Wever, Tzummarum